

Наталія Осадчук,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова,
ORCID ID 0000-0002-7584-0587
natosadchuk@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Статтю присвячено актуальній проблемі формування іншомовної компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил України в контексті акмеологічного підходу. У процесі дослідження проаналізовано психолого-педагогічну літературу з проблеми дослідження. Розкрито сутність понять «акмеологічний підхід», «акмеологічне середовище», «акмеологічна умова», «акмеологічний чинник» в сучасній педагогічній науці. Визначено, що іншомовна компетентність – складне динамічне явище, яке постійно розвивається, видозмінюється, ускладнюється та трансформується; її формування залежить від системи зовнішніх і внутрішніх чинників. Зазначено, що акмеологічні умови й чинники складають акмеологічне середовище у закладі вищої військової освіти, яке є базовою умовою ефективного професійного самопізнання майбутніх офіцерів у процесі іншомовної підготовки. Акцентовано, що розкриття особистісного потенціалу відбувається ефективно тоді, коли курсант прагне до самовдосконалення й саморозвитку та навчається в такому оточенні, де йому забезпечено психолого-педагогічну підтримку.

Ключові слова: *іншомовна компетентність, акмеологічний підхід, акмеологічне середовище, акмеологічні чинники та умови, майбутні офіцери Збройних Сил України*

Наталія Осадчук. Формирование иноязычной компетентности будущих офицеров Вооруженных Сил Украины в контексте акмеологического подхода

Статья посвящена актуальной проблеме формирования иноязычной компетентности будущих офицеров Вооруженных Сил Украины в контексте акмеологического подхода. В процессе исследования проанализировано психолого-педагогическую литературу по проблеме исследования. Раскрыта сущность понятий «акмеологический подход», «акмеологическая среда», «акмеологическое условие», «акмеологический фактор» в современной педагогической науке. Определено, что иноязычная компетентность – сложное динамическое явление, которое постоянно развивается, видоизменяется, усложняется и трансформируется; ее формирование зависит от системы внешних и внутренних факторов. Отмечено, что акмеологические условия и факторы составляют акмеологическую среду в высшем учебном заведении, которая является базовым условием эффективного профессионального самопознания будущих офицеров в процессе иноязычной подготовки. Акцентировано, что раскрытие потенциала происходит эффективно тогда, когда курсант стремится к самосовершенствованию и саморазвитию, а также учится в таком окружении, где ему обеспечено психолого-педагогическую поддержку.

Ключевые слова: *иноязычная компетентность, акмеологический подход, акмеологическая среда, акмеологические факторы и условия, будущие офицеры Вооруженных Сил Украины*

Nataliia Osadchuk. Foreign language competence development of the Ukrainian Armed Forces prospective officers in the context of the acmeological approach

The article is devoted to the actual problem of foreign language competence development of the Ukrainian Armed Forces prospective officers in the context of the acmeological approach. In the course of the research, psychological and pedagogical literature has been analyzed. The meanings of the terms «acmeological approach», «acmeological environment», «acmeological condition», «acmeological factor» in modern pedagogical science have been revealed. It has been determined that foreign language competence is a complex dynamic phenomenon that constantly develops, changes, becomes more complex and transforms; its formation depends on a system of external and internal factors. It has been noted that acmeological conditions and factors constitute the acmeological environment in a higher educational institution, which is the basic condition for effective professional self-knowledge of prospective officers in the process of foreign language training. It has been emphasized that the disclosure of personal potential occurs effectively when a cadet strives for self-improvement and self-development, and also studies in the environment where psychological and pedagogical support is provided to him.

Key words: *foreign language competence, acmeological approach, acmeological environment, acmeological factors and conditions, prospective officers of the Armed Forces of Ukraine*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. У зв'язку з розширенням ділових і науково-виробничих контактів із зарубіжними країнами, участю України у миротворчих операціях та у програмі «Партнерство заради миру» значну роль відіграє володіння іноземними мовами. Таким чином, вивчення іноземних мов набуває великого значення у формуванні сучасного висококваліфікованого військового фахівця, якому доводиться не лише спілкуватися зі своїми зарубіжними колегами, вивчати їх методи і прийоми роботи, обмінюватися досвідом і брати участь у спільних чи споріднених видах діяльності, а й зустрічатися з громадянами інших країн. Сьогодні в системі закладів вищої військової освіти особливого значення набуває підготовка курсантів (слухачів) з іноземних мов, значно зростають вимоги до випускників закладів вищої військової освіти стосовно їх професіоналізму, компетентності і особливо знання іноземних мов [7] (згідно з Концепцією мовної підготовки особового складу Збройних Сил України, затвердженою наказом Міністра оборони України № 267 від 01.06.09, а також з урахуванням норм Міжнародного мовного стандарту STANAG 6001 та відповідних рекомендацій Кембриджського університету).

Для сучасної військової освіти акмеологічний підхід є одним із пріоритетних векторів. Акмеологія як науковий напрямок сьогодні активно розвивається, суттєво змінює акценти у сфері професійної підготовки фахівців, є вирішальним сегментом у побудові успішної індивідуальної траєкторії розвитку особистості [16]. І як результат, актуальним стало вирішення проблеми іншомовної підготовки курсантів у контексті акмеологічного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз доробку наукових праць свідчить про те, що в останні десятиріччя їхню увагу привертає проблема формування акмеологічного середовища професійної підготовки майбутніх фахівців у різних закладах вищої освіти. Так, до різних аспектів окресленої проблеми зверталися відомі російські вчені О. Анісімов, О. Бодальов, А. Деркач, В. Зазикін, Н. Кузьміна, А. Реан, а також вітчизняні науковці В. Вакуленко, В. Гладкова, Н. Гребінь-Крушельницька, Г. Данилова, О. Дубасенюк, Г. Кримська, Н. Мазур, В. Огнев'юк, С. Пальчевський, Н. Сидорчук та ін. Проблема іншомовної підготовки студентів та курсантів немовних спеціальностей постає у роботах Л. Борозенець, О. Григоренко, М. Євдокімова, В. Зикова, Л. Канової, Н. Кучеренко, Т. Лучкіна, Ю. Маслова, О. Метльолкіної, Л. Нагірного, О. Фадейкіна. Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів до

професійної діяльності висвітлено у дослідженнях О. Аксьонової, А. Афанасьєва, І. Радванського, О. Торічного. Водночас варто зазначити, що бракує праць з питань фундаментальної іншомовної підготовки курсантів у акмеологічному просторі.

Метою статті є дослідження особливостей формування іншомовної компетентності майбутніх офіцерів ЗС України у контексті акмеологічного підходу.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Акмеологічний підхід – базова узагальнена акмеологічна категорія, яка описує сукупність принципів, прийомів і методів, що дозволяють вирішувати акмеологічні проблеми і завдання [2, с.18]. Аналіз доробку науковців, зокрема А. Деркача і В. Зазикіна [5], В. Максимової [9], засвідчує, що акмеологічний підхід – це система принципів, прийомів і методів, яка базується на методологічних принципах і методах дослідження, вирішенні практичних завдань, пов'язаних із розвитком дорослої людини. Цей метод поєднує в собі різні дослідницькі стратегії, враховує системний та комплексний (Б. Ананьєв) підходи і базується на теорії функціональних систем П. Анохіна; забезпечує комплексне дослідження цілісності суб'єкта, який перебуває на етапі зрілості, коли всі його можливі характеристики вивчаються в комплексі з метою сприяння досягненню ним більш високих рівнів, на які він може піднятися [1]; спрямований на вдосконалення і корекцію професійної діяльності, забезпечує керування індивідуально-професійним розвитком майбутнього фахівця, орієнтує його на успіх, постійне самовдосконалення і здатність до самореалізації, саморегуляції і самоорганізації.

Провідні вершинні характеристики «акме» дослідники (О. Бодальов, В. Бранський, Ю. Гагін, А. Деркач, Н. Кузьміна, С. Пожарський, П. Флоренський та ін.) розглядають як сутність, що розуміється внутрішнім, загальним, відносно стійким підґрунтям явищ і характеризується вершинними ознаками, котрі проявляються у таких властивостях, які розкривають сутність визначення акме: вищий ступінь будь-чого; вищий ступінь розвитку; вершина, квітуча сила, досконалість; вершина як зрілість усього; вершина досконалості у людині; вершина, розквіт здібностей людини; вершина як фізична, особистісна і суб'єктивна зрілість людини; вершина в обраній професійній діяльності; вершина як результат діяльності; вершина як реалізація творчих здібностей; вершина досконалості й могутності [3].

В цілому, акмеологія спрямована на пошук закономірностей саморозвитку та самовдосконалення зрілої особистості, самореалізації людини в різних сферах, її самоосвіти, самокорекції, самоорганізації; в широкому сенсі предметом акмеології є процеси і механізми вдосконалення індивіда, індивідуальності, суб'єкта праці та особистості в життєдіяльності, професії, спілкуванні, що дозволяють досягти оптимальних шляхів самореалізації в особистісно-професійній сфері. У зв'язку з цим показовими є дослідження Н. Кузьміної, які свідчать, що справжніми професіоналами стають приблизно 5-10% зайнятих в певних видах професійної діяльності.

Сьогодні рамки акмеології розширюються і більшість акмеологів (О. Вознюк, Т. Дерка, А. Деркач, О. Дубасенюк, О. Москаленко, В. Огнев'юк, В. Пятін, Н. Сидорчук) прагнуть поглибити цю вузьку сферу в силу цілісності людини в онто- і філогенезі, коли стверджують, що початком процесу професіоналізації повинен бути ранній етап розвитку особистості – таким чином, акмеологія покликана розглядати питання про відмінні ознаки акме і в умовах їх реалізації, які повинні актуалізуватися в дошкільному, шкільному віці та юності [4, с. 65].

Зокрема, цитуємо слова президента Української академії акмеології В. Огнев'юка: «Досягнення особистістю акме-рівня, як правило, пов'язують із дорослістю, залишаючи поза увагою інші періоди становлення особистості, зокрема формувальний, що, на нашу думку, є серйозною прогалиною в дослідженнях. Адже в кожному віковому періоді становлення особистості є свої акме-вершини. І в дитинстві людина ще більше прагне вершин осо-

бистісного успіху, ніж у зрілі роки, що відкриває їй шлях до розвитку та самовдосконалення упродовж усього життя. Важливо, щоб кожна людина опанувала вміння визначати роль різноманітних об'єктивних та суб'єктивних факторів на шляху свого становлення. Об'єктом акмеології має бути людина від народження і до смерті, бо у процесі розвитку вона постійно досягає певних акме-вершин своєї діяльності (у грі, навчанні, праці) та формується як особистість, досягнувши свого найбільш вивершеного акме» [11, с. 3].

Впровадження акмеологічного підходу в сучасну військову професійну освіту є дієвим чинником, що, на нашу думку, забезпечить підвищення професійної мотивації майбутніх офіцерів до досягнення успіху в усіх сферах діяльності, що передбачає створення умов для засвоєння курсантами прогресивних, сучасних методик і технологій самовиховання і саморозвитку; стимулює творчий потенціал; що дозволить виявити і плідно використати особистісні ресурси для досягнення успіху в майбутній професійній (зокрема іншомовній) діяльності у процесі формування акмеологічної спрямованості особистості та позитивної Я-концепції.

Ефективність впровадження акмеологічного підходу у процес іншомовної підготовки майбутніх офіцерів в умовах закладу вищої військової освіти забезпечується сукупністю чинників (факторів) і умов для формування готовності майбутніх офіцерів до оптимальної самореалізації в іншомовній діяльності, що визначається рівнем сформованості їх іншомовної компетентності.

У тлумачному словнику української мови зазначається, що чинник – це умова, рушійна сила, причина будь-якого процесу, що визначає його характер або одну з основних рис; фактор [14, с. 326]. Фактор (лат. *facere* – «діяти», «виробляти», «примножувати») – умова, рушійна сила будь-якого процесу, явища; чинник [14, с. 553]. Мовознавці радять фактор замінити на чинник, оскільки це є власне українське слово.

У Словнику української мови окреслено, що умова – це «необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чогонебудь або сприяє чомусь» [14, с. 441]. До умов зазвичай відносять зовнішні та (або) внутрішні обставини, те, від чого щонебудь залежить (С. Ожегов). У філософському розумінні умови визначають як зовнішні обставини, які детермінують виникнення певного явища, результату цілеспрямованої діяльності [15]. Отже, без наявності таких обставин бажаний результат виникнути не може.

Погоджуємося з думкою А. Москаленко [10] про те, що фактори (у нашому дослідженні – чинники) та умови близькі за змістом, але не тотожні. Акмеологічні фактори дослідниця розглядає як об'єктивні причини, що зумовлюють саморух особистості до високих (вершинних) досягнень у професійній діяльності; внутрішні та зовнішні обставини, які безпосередньо зумовлюють ефективність формування професійної готовності до професійної діяльності і зростання в ній як в особистісному, так і професійному аспектах.

До акмеологічних факторів, що впливають на якість підготовки майбутніх управлінців, дослідниця відносить такі:

– об'єктивні (особливості вищого навчального закладу (педагогічний університет, класичний університет); реальний стан підготовки управлінців навчальними закладами (професорсько-викладацький склад, матеріально-технічне оснащення, науково-методичне забезпечення процесу навчання; зміст і якість навчання; організаційні та психолого-педагогічні умови набуття професійного досвіду); спрямованість усіх учасників навчально-виховного процесу на досягнення оптимального якісного результату підготовки майбутніх управлінців навчальних закладів; задатки студентів; потреба у фахівцях зазначеного профілю на освітньому ринку);

– суб'єктивні (внутрішні передумови успіху професійної управлінської діяльності (особистісні якості; професійний інтерес, здібності як психологічні механізми, необхідні для успіху в діяльності; мотивація; спрямованість; компетентність; креативність));

– об'єктивно-суб'єктивні (створюють організацію професійного середовища (особиста відповідальність; потреба в досягненні високих результатів; творчий підхід; самореалізація і самовдосконалення; ефективне оволодіння професійною компетентністю)).

Під акмеологічними умовами А. Москаленко розуміє такі значущі обставини, які впливають на якість підготовки майбутніх управлінців навчальними закладами і забезпечують вершинність якісного їх зростання як у професійному, так і в особистісному аспектах. Такими умовами дослідниця визначає: гуманізацію вищої освіти; оновлення змісту вищої освіти та узгодження його із сучасними потребами суспільства загалом і навчального закладу як перспективного місця роботи зокрема; організацію особливого освітнього середовища; діагностування внутрішнього запасу ресурсів студентів на основі критеріально-ціннісної системи (потреб, мотивів, задатків, когнітивних і креативних загальних і спеціальних здібностей, емоційно-вольової сфери особистості, умов сімейного та шкільного виховання, орієнтації на досягнення високих результатів у майбутній професійній діяльності тощо; створення у вищому навчальному закладі системи професійного зростання науково-педагогічних працівників [10].

А. Зарицька у результаті аналізу психолого-педагогічної літератури та на основі врахування визначених акмеопсихологічних механізмів систематизувала акмеологічні чинники професійної самореалізації майбутніх учителів музики таким чином: адаптивні чинники, які визначають пристосування студентів у процесі навчально-виховної та музично-виконавської діяльності до певних умов мистецького існування і самореалізації; психолого-фізіологічні чинники, які зумовлюють динаміку розвитку відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уяви, волі; розвиток фантазії; потреба досягнення музично-педагогічного успіху, ступінь розвитку креативності та мотиваційної сфери особистості; чинники, які визначають фаховий професіоналізм особистості, музичний тезаурус (освіченість), естетичну зрілість шляхом оцінювання та результативність руху до акме; чинники, які відображають особистісно-педагогічну кваліфікаційну характеристику майбутнього вчителя музики: комунікабельність, дар спілкування, емпатійне ставлення; чинники, які визначають професійну компетентність, фахові здобутки, соціокультурний статус, успішність кар'єрного зростання, спроможність досягнення вершин професійної самореалізації [8].

Зазначимо, що іншомовна компетентність як сукупність певного досвіду особистості не може бути сталою. Це динамічне явище, яке розвивається, видозмінюється, ускладнюється, трансформується. Усі складові іншомовної компетентності майбутнього офіцера перебувають у постійному русі, якісно та кількісно змінюються, свідчать про їх удосконалення, збагачення, прогрес або ж руйнування, деградацію та регрес. Їх формування залежить від зовнішніх і внутрішніх чинників впливу.

Отже, у межах дослідження акмеологічні умови та акме-чинники розглядаємо як резерви, які оптимізують процес іншомовної підготовки курсантів. Їх комплексний аналіз слугує методологічною та інформаційною основою для розробки заходів, спрямованих на ефективне виявлення та оптимальне використання особистих ресурсів курсантів. Як умови, так і чинники відображають суттєві причинно-наслідкові зв'язки, що визначають процес іншомовної підготовки. Чинник є тією рушійною силою, яка впливає на ефективність формування іншомовної компетентності за різних організаційно-педагогічних, матеріально-технічних і природних умов. Умови забезпечують дію чинників, які оптимізують

процес іншомовної діяльності. Чинники діють лише тоді, коли створюються умови, що їх породжують.

Тому у якості чинників як суттєвих причин процесу та очікуваних результатів формування іншомовної компетентності майбутнього офіцера у контексті акмеологічного підходу окреслюємо: *суб'єктивні чинники*: особистісний потенціал курсанта та його акмеологічна спрямованість до іншомовної підготовки; *об'єктивні чинники*: зміст іншомовної підготовки та акмеологічні технології.

Акмеологічні умови й фактори складають акмеологічне середовище у закладі вищої освіти, яке, на наш погляд, слід вважати головною умовою професійного самопізнання майбутніх офіцерів у процесі іншомовної підготовки.

У межах дослідження актуальними й доцільними є суттєві положення акмеологічного підходу, заявлені в працях дослідниці О. Дубасенюк [6, с. 23]. Акмеологічне середовище – це такі створені умови у ВНЗ, за яких і професорсько-викладацький склад, і студенти прагнуть до успіху, до розвитку творчих здібностей у співпраці, коли існує атмосфера довіри й дружелюбності в педагогічному колективі. У акмеологічному середовищі найкраще розкривається особистісно-професійний потенціал майбутніх учителів, які навчатимуть дітей майбутнього. Суттєвими ознаками акмеологічного середовища є психолого-педагогічна підтримка особистості – це внутрішні й зовнішні ресурси, які допомагають максимально повній самореалізації й саморозвитку людини.

У межах дослідження психолого-педагогічною підтримкою формування іншомовної компетентності майбутніх офіцерів вважаємо сукупність прийомів, методів, форм, засобів педагогічного впливу на самосвідомість особистості, які стимулюють максимально повне розкриття внутрішнього потенціалу й розвивають прагнення постійного самовдосконалення у процесі іншомовної підготовки.

У контексті дослідження акмеологічне середовище виконує такі завдання:

змінює зміст і технології іншомовної освіти (поєднання традиційних навчальних технологій з інноваційними);

виявляє та сприяє розвитку особистісного потенціалу курсантів;

забезпечує психолого-педагогічну підтримку розвитку іншомовної компетентності майбутніх офіцерів із урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;

організовує навчання курсантів за самостійно розробленим проектом для досягнення вищого рівня іншомовної компетентності;

формує готовність майбутніх офіцерів до свідомого виконання своїх соціальних ролей: як індивіда (розвиток природних нахилів та здібностей), особистості (формування громадянської свідомості, іншомовних комунікативних навичок), суб'єкта діяльності (формування професійних якостей, компетентного офіцера, що легко реалізує свої професійні потреби в іншомовному середовищі) та індивідуальності (розвиток індивідуальних креативних якостей);

сприяє самовираженню курсантів у процесі іншомовної підготовки, задоволенню їх потреб, інтересів та стимулюванню творчої самореалізації через зростання акмеологічної спрямованості до розвитку іншомовної компетентності та формування позитивної Я-концепції;

сприяє розвитку іншомовної компетентності як сукупності компетенцій, що дозволяють вірно орієнтуватися в сучасному просторі соціокультурних цінностей, забезпечують можливість здійснення спрямованого мовленнєвого спілкування з метою досягнення успіху в комунікації у середовищі іншомовної культури;

забезпечує вироблення умінь цілепокладання, проектування та самокорекції дій із реалізації поставлених цілей;

навчає позитивно та критично мислити, здійснювати системний аналіз проблемної ситуації, швидко ухвалювати рішення в умовах загрози вітальній безпеці; володіти навичками завчасної стійкості до невдач та стресових ситуацій.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. На основі аналізу науково-педагогічної літератури визначено, що ефективність впровадження акмеологічного підходу у процес іншомовної підготовки майбутніх офіцерів в умовах закладу вищої військової освіти забезпечується сукупністю акмеологічних чинників і умов для формування готовності майбутніх офіцерів до оптимальної самореалізації в іншомовній діяльності, що визначається рівнем сформованості їх іншомовної компетентності. Зазначено, що акмеологічні умови й чинники складають акмеологічне середовище у закладі вищої освіти, яке слід вважати головною умовою професійного розвитку курсантів у процесі іншомовної підготовки. Обумовлено, що акмеологічне середовище є базовою умовою ефективного професійного самопізнання майбутніх офіцерів у процесі іншомовної підготовки, оскільки розкриття потенціалу відбувається ефективно тоді, коли курсант прагне до самовдосконалення й саморозвитку та навчається в такому оточенні, де йому забезпечено психолого-педагогічну підтримку.

Проведене дослідження не претендує на остаточне розв'язання проблеми формування іншомовної компетентності курсантів закладів вищої військової освіти в контексті акмеологічного підходу. Передбачається продовження наукового пошуку удосконалення змісту, форм і методів іншомовної підготовки курсантів у акмеологічному навчальному середовищі з метою формування в них якостей конкурентоздатної особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акмеология: учебник. Под общ. ред. А.А. Деркача. Изд. 2-е, перераб. М.: РАГС, 2006. 424 с.
2. Акмеологічний словник. Упоряд. І.О. Ніколаєску. Черкаси: ОПОПП, 2012. 28 с.
3. Вознюк О.В. Теоретико-методологічний базис акмеології: постнекласичний. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. Редкол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, Я.С. Фруктова. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. С. 43–83.
4. Деркач А.А., Москаленко О.В., Пятин В.А. и др. Акмеологические основы профессионального самосознания личности: учеб. пособ. Астрахань, 2000. 330 с.
5. Деркач А.А., Зыкин В.Г. Акмеология: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений, обуч. по направ. и спец. психологии. СПб.: Питер., 2003. 256 с.
6. Дубасенюк О.А. Передумови розвитку акмеологічного середовища для підготовки педагога-професіонала: досвід і перспективи розвитку. Акмеологія – наука XXI століття: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конфер. / за заг. ред. В. О. Огнев'юка. Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. С. 23–28.
7. Жицька С.А. Науково-методичні основи розробки тестових завдань за вимогами стандартів НАТО СТАНАГ 6001. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/fr/node/1141>.
8. Зарицька А.А. Акмеопсихологічні механізми та чинники професійної самореалізації майбутнього вчителя музики. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 29. 2013. С. 178–183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_29_33.
9. Максимова В.Н., Политаева Н.М. Акмеология последипломного образования педагога. СПб: Изд-во ГНУ «ИОВ РАО», 2004. 226 с.

10. Москаленко А.М. Акмеологічні засади підготовки управлінців навчальних закладів в умовах магістратури. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. Редкол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, Я.С. Фруктова. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. С. 856–877.
11. Огнев'юк В.О. Передмова. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. Редкол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, Я.С. Фруктова. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 912 с.
12. Осадчук Н.П. Формування міжкультурної компетенції майбутніх офіцерів з урахуванням досвіду роботи Інституту мовної підготовки Міністерства оборони США. Нові технології навчання: наук.-метод. зб., № 73, частина II. Київ, 2012. С. 164–168.
13. Осадчук Н.П. Акмеологические методы исследования в процессе подготовки будущих офицеров к профессиональной деятельности. Акмеология 2013. Методологические и методические проблемы, № 22. СПб: Изд-во НУ «Центр стратегических исследований», 2013. С. 98–105.
14. Словник української мови: в 11 томах. Том 10, 1979.
15. Философский энциклопедический словарь. М.: ИНФА, 1998. 576 с.
16. Хоружа Л.Л. Потенціал педагогіки у професійному розвитку і вдосконаленні вчителя. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. Редкол.: В.О. Огнев'юк, С.О. Сисоєва, Я.С. Фруктова. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. С. 341–358.
17. Osadchuk N. Acmeological Culture of Prospective Commissioned Officers. European Cooperation: Scientific Electronic Journal, vol. 1, № 32, 2017. P. 18–29.

REFERENCES

1. Akmeologiya: uchebnik. Pod obshch. red. A.A. Derkacha. Izd. 2-e. pererab. M.: RAGS. 2006. 424 s. [in Russian].
2. Akmeolohichniy slovnyk. Uporiad. I.O. Nikolaiesku. Cherkasy: OIPOP, 2012. 28 s. [in Ukrainian].
3. Vozniuk O.V. Teoretyko-metodolohichni bazys akmeolohii: postneklasychnyi. Suchasni akmeolohichni doslidzhennia: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty: monohr. Redkol.: V.O. Ohneviuk, S.O. Sysoieva, Ya.S. Fruktova. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2016. S. 43–83 [in Ukrainian].
4. Derkach A.A., Moskalenko O.V., Pyatin V.A. i dr. Akmeologicheskiye osnovy professionalnogo samosoznaniya lichnosti: ucheb. posob. Astrakhan. 2000. 330 s. [in Russian].
5. Derkach. A.A., Zazykin V.G. Akmeologiya: ucheb. posob. dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy. obuch. po naprav. i spets. psikhologii. SPb.: Piter., 2003. 256 s. [in Russian].
6. Dubaseniuk O.A. Peredumovy rozvytku akmeolohichnoho seredovyshcha dlia pidhotovky pedahoha-profesionala: dosvid i perspektyvy rozvytku. Akmeolohiia – nauka KhKhI stolittia: materialy III Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konfer. / za zah. red. V. O. Ohneviuka. Kyiv: Kyivsk. un-t imeni Borysa Hrinchenka, 2011. S. 23–28 [in Ukrainian].
7. Zhytska S.A. Naukovo-metodychni osnovy rozrobky testovykh zavdan za vymohamy standartiv NATO STANAH 6001. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/fr/node/1141> [in Ukrainian].
8. Zarytska A.A. Akmepsykhologichni mekhanizmy ta chynnyky profesiinoi samorealizatsii maibutnoho vchytelia muzyky. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. Vyp. 29. 2013. S. 178–183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_29_33 [in Ukrainian].

9. Maksimova V.N., Politayeva N.M. Akmeologiya poslediplomnogo obrazovaniya pedagoga. SPb: Izd-vo GNU «IOV RAO». 2004. 226 s. [in Russian].
10. Moskalenko A.M. Akmeolohichni zasady pidhotovky upravlintsiv navchalnykh zakladiv v umovakh mahistratury. Suchasni akmeolohichni doslidzhennia: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty: monohr. Redkol.: V.O. Ohneviuk, S.O. Sysoieva, Ya.S. Fruktova. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2016. S. 856–877 [in Ukrainian].
11. Ohneviuk V.O. Peredmova. Suchasni akmeolohichni doslidzhennia: teoretyko metodolohichni ta prykladni aspekty: monohr. Redkol.: V.O. Ohneviuk, S.O. Sysoieva, Ya.S. Fruktova. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2016. 912 s.
12. Osadchuk N.P. Formuvannia mizhkulturnoi kompetentsii maibutnikh ofitseriv z urakhuvanniam dosvidu roboty Instytutu movnoi pidhotovky Ministerstva oborony SShA. Novi tekhnologii navchannia: nauk.-metod. zb., № 73, chastyna II. Kyiv, 2012. S. 164–168.
13. Osadchuk N.P. Akmeologicheskiye metody issledovaniya v protsesse podgotovki budushchikh ofitserov k professionalnoy deyatelnosti. Akmeologiya 2013. Metodologicheskiye i metodicheskiye problemy. № 22. SPb: Izd-vo NU «Tsentri strategicheskikh issledovaniy». 2013. S. 98–105 [in Russian].
14. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh. Tom 10, 1979.
15. Filosofskiy entsiklopedicheskii slovar. M.: INFA. 1998. 576 s. [in Russian].
16. Khoruzha L.L. Potentsial pedahohiky u profesiinomu rozvytku i vdoskonalenni vchytelia. Suchasni akmeolohichni doslidzhennia: teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty: monohr. Redkol.: V.O. Ohneviuk, S.O. Sysoieva, Ya.S. Fruktova. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2016. S. 341–358.
17. Osadchuk N. Acmeological Culture of Prospective Commissioned Officers. European Cooperation: Scientific Electronic Journal, vol. 1, № 32, 2017. P. 18–29 [in English].